

INTERREG- Project “Ontwikkeling van een integratievisie in de gemeente Almelo en in de stad Münster“

Korte titel: „Integratievisie“

Projectleider (Lead Partner):

Stadt Münster, Koordinierungsstelle für Migration und Interkulturelle Angelegenheiten,
Ludgeriplatz 4, 48127 Münster

Projektleider: Dezernent Jochen Köhnke

Projectpartner:

Gemeente Almelo, afdeling Samenleving, Stadhuisplein 1, 7500 GC Almelo

Looptijd:

september 2008 tot november 2011

Samenvatting uit Projectaanvraag:

1. Samenvatting

„Migratie en integratie“ is momenteel één van de urgentste vraagstukken aan weerszijden van de grens. Er zijn onvoldoende oplossingen voor de huidige uitdagingen. Dit vereist een heroriëntatie in de vorm van een gemeentelijke integratievisie, die de noodzakelijke en op de lokale context toegesneden oplossingen omvat, inclusief de manier waarop deze kunnen worden gerealiseerd.

In Münster is het politieke „go-besluit“ voor de migratievisie na jaren van ontwikkeling bijna rond; de komende drie jaar staan in het teken van implementatie. Almelo gaat - mede op basis van de ervaringen in Münster - een integratievisie ontwikkelen en aansluitend implementeren.

Echt nieuw is het gebruik van de interactieve beleidsontwikkeling, een “verandertraject”, waarbij vertegenwoordigers van alle maatschappelijke groeperingen – autochtoon en allochtoon – worden betrokken, als ook de betrokkenheid van alle stadsdelen en beleidsvelden bij de implementatie van de visie. De hele stad is nu aan zet.

2. De projectopdracht

Transfer van de interactieve beleidsontwikkeling van Münster naar Almelo ten behoeve van de ontwikkeling van een Almelose integratievisie.

Implementatie van de visies in beide steden.

Intensieve dialoog tussen beide steden ten aanzien van integratiebeleid, veranderingen daarin en wederzijdse leerpunten en transferpunten.

Implementatie van de overgenomen beleidspunten.

Documentatie van de respectieve aanpassingen ten behoeve van implementatie aan de andere kant van de grens, ondersteund door de universiteiten. Resultaat moet een beleidshandleiding voor gemeenten zijn.

3. Aanleiding en innovatief karakter van het project

3.1 Aanleiding

Het thema „migratie en integratie“ is momenteel lokaal, regionaal en landelijk één van de urgentste vraagstukken. Hiervoor was aan weerszijden van de grens onvoldoende aandacht, zodat op de huidige problematiek niet effectief genoeg kan worden gereageerd. Een andere gemeentelijke basisvisie op integratie die de noodzakelijke, op de lokale situatie toegesneden oplossingen omvat en ook beschrijft hoe deze gerealiseerd kunnen worden, is dus noodzakelijk. Daarom dit project.

3.2 De thema's en missie binnen dit project zijn

- Vertaling van het proces van visieontwikkeling naar het beleidsontwikkelingsproces (interactieve beleidsontwikkeling) in het 1e jaar en de implementatie in het 2e en 3e jaar in Almelo.
- Implementatie van de ontwikkelde visie tijdens de 3-jarige projectlooptijd in Münster.

Tevens:

- Ontwikkeling van een “best-practice-model” door zeer nauwgezette projectbegeleiding en projectdocumentatie, waardoor als het ware een gebruiksaanwijzing voor steden en gemeenten aan weerszijden van de grens en verder ontstaat.

3.3 Uitgangssituatie

- In de deelstaat Nordrhein-Westfalen is de visieontwikkeling op migratie deels nog volop gaande. In Münster is de ontwikkelde visie rijp voor besluitvorming.
- De Almelse integratienota kon niet consequent worden uitgevoerd, zodat nu naar nieuwe modellen met brede, effectieve toepassingsmogelijkheden wordt gezocht.
- Als gevolg van de pardonregeling wordt Almelo met een grote stroom van bijna 200 nieuwkomers geconfronteerd, een grote uitdaging voor de stad.
- In Nederland heeft de komst van de nieuwe regering tot een heroriëntatie op het integratiebeleid geleid.

3.4 Innovatief Karakter

- Nieuwe uitgangspunten en structuren ontwikkelen en implementeren
- Interactieve beleidsontwikkeling als methode en principe
 - o Overdracht van de interactieve beleidsontwikkeling als model

- o Vertegenwoordigers van alle relevante maatschappelijke groepen er bij betrekken, vooral de migranten zelf
- o Externe gespreksleider en interactieve beleidsontwikkeling
- o Consensusprincipe
- Integratiebeleid is steeds meer aan de hoogste instantie voorbehouden. Besluiten over noodzaak en richting van beleid worden op dit niveau genomen.
- Nieuw: stadsbrede implementatie; alle stadsdelen en beleidsterreinen.
 - o Nieuw: niet meer alleen in termen van sociale problemen/deprivatie denken, maar nadrukkelijk in kansen en potentie, bijvoorbeeld ook op de terreinen veiligheid, werk, economie, onderwijs, cultuur, sport en andere.
 - o Nieuw: algemene toepassing van het principe „gender mainstreaming“.
 - o Nieuw: migratie en integratie worden opgevat als thema van Sociale Cohesie met als doel brede migrantenparticipatie.
- Cruciaal: Wetenschappelijke begeleiding/praktijkbegeleiding door het projectmanagement ten aanzien van analyse, documentatie. De opdracht: beleidsaanbevelingen (Universteiten Münster en Twente: ondersteuning door promovendi (NL/D)); projectdocumentatie als innovatiebasis.

4. Projectactiviteiten

Daarbij komt dat het project naast het al genoemde aspect van de activiteiten over de gehele linie een buitengewoon sterk grensoverschrijdend karakter heeft. De toepassingsmogelijkheden dienen binnen de grensoverschrijdende samenwerking en uitwisseling in het bijzonder op de volgende wijze tot stand te komen:

1. Grensoverschrijdende startbijeenkomst voor betrokkenen in de beide steden. Hier zullen begrippen worden toegelicht, maar komen ook de volgende zaken aan de orde: Wat verstaat men onder integratie; uitgangspunten; sturen op integratie; nationale context; netwerkstructuren; gemeentelijk migratieprofiel.
2. Vier grensoverschrijdende „coachingdagen“ voor elke stad. Doel: presentatie en introductie van de specifieke integratiegebieden alsmede de structurele werkprocessen op het gebied van visieontwikkeling en de daaropvolgende implementatie.
3. Grensoverschrijdende individuele werkbezoeken van één of meerdere dagen ter verdieping van de kennis van concrete beleidsterreinen en werkvelden.
4. Vorming van een grensoverschrijdend netwerk, waarin vertegenwoordigers uit verschillende werkvelden elkaar vinden. Bijvoorbeeld: de beleidsmedewerkers

onderwijs en taal uit Münster gaan op werkbezoek bij collega's van het ROC; de Almelse beleidsmedewerkers nieuwkomers/intake/inburgering gaan in Münster op werkbezoek bij collega's die daar nieuwkomers begeleiden „Lotsenarbeit /AG Wohnen“. Voorbeeld: de Münster-collega's uit het onderwijsveld bezoeken collega's van het Roc-Almelo.

5. Doelstelling

- Nauwgezette procesbegeleiding en documentatie van alle modules, vooral bij aanpassingen van de beoogde implementatie;
- Wetenschappelijk gefundeerde en op praktijkniveau begrijpelijke uiteenzetting van principes, methoden, structuren en bereikte effecten;
- Effect op
 - o alle beleidsterreinen en
 - o alle stadsdelen.

6. Grensoverschrijdend karakter en meerwaarde

- Kennistransfer van Münster naar Almelo met betrekking tot het gebruik van de „methode interactieve beleidsontwikkeling“ bij de visieontwikkeling op integratie
- Münster en Almelo: continue wederzijdse, transparante uitwisseling van ervaringen, kennis en praktijkervaringen ten aanzien van het huidige integratiebeleid en de uitvoering, alsmede met betrekking tot de veranderingen en toekomstperspectieven
- Werken in grensoverschrijdende commissies en bijeenkomsten:
 - o sturende, begeleidende en documenterende kerngroep
 - o bruggroep ter aanvulling op de kerngroep, met deskundigen op het gebied van specifieke thema's
 - o regiegroep met vertegenwoordigers van de Provincie Overijssel, de deelstaat Nordrhein-Westfalen, de Bezirksregierung Münster, de gemeente Almelo, de Stadt Münster en migranten
 - o twee grensoverschrijdende startbijeenkomsten
 - o vier grensoverschrijdende „coachingsdagen“
 - o grensoverschrijdende individuele werkbezoeken
 - o twee binationale conferenties
 - o vorming grensoverschrijdend netwerk voor vertegenwoordigers uit diverse werkvelden om kennis en ervaring te delen.

- Begeleidend en afsluitend wetenschappelijk verslag over het project, dat in beide landen basis voor beleid kan zijn;
- Nieuw gemeentelijk integratiemodel dat internationaal toepasbaar is. Ontwikkeling en documentatie van gemeentebreed best-practice-model en beleidshandleiding voor gemeenten aan beide zijden van de grens;
- Kennistransfer met betrekking tot opzet en uitvoering interactieve beleidsontwikkeling migratievisie“
 - o Overdracht NL: G34, VNG, Regio Twente
 - o Overdracht D: Städte- en Gemeindebund, Städtetag, Landkreistag
 - o PR op basis van de indicatorencatalogus (onder andere website, nieuwsbrief, conferenties, mediacontacten ...)

6.1 Belangrijk

- Modules, structuren en methoden dienen in aangepaste vorm geïmplementeerd te worden. Dit aanpassingproces is een wezenlijk onderdeel in de projectuitvoering. Het gaat erom te bepalen, welke modellen/structuren/uitgangspunten op welke wijze per stad, met zijn eigen gemeentelijke en nationale randvoorwaarden kunnen worden toegepast. In het kader van het project dient te worden vastgelegd hoe de implementatie er concreet uitziet, want: simpelweg kopiëren is onmogelijk.
- Het project gaat uit van het principe „leren aan de hand van het model“, met als doel het analoog toepassen van modules, structuren en methoden zowel in de overdrachtsfase van het principe-interactieve beleidsontwikkeling ook in de uitvoeringsfase.

7. Doelgroepen

Het doel dat aan weerszijden van de grens met het project wordt beoogd, is de implementatie en toepassing van integratieconcepten binnen de hier genoemde beleidsterreinen en werkvelden – ruimtelijk, inhoudelijk en op basis van expertise.

Het werk wordt aangestuurd door de respectievelijke projectmanagers alsmede de verantwoordelijke diensthoofden en andere verantwoordelijken, coördinatoren en planologen in Münster en Almelo. Zij worden daarbij ondersteund door de universiteiten van Münster en Twente.

De doelgroep omvat de volgende subgroepen:

1. immigranten,

2. hun buren en degenen die deel uitmaken van hun dagelijks leven,
3. stads- en buurtgenoten,
4. vertegenwoordigers van alle relevante beleidsterreinen op elk niveau,
5. politieke en ambtelijke beleidsmakers en beleidsverantwoordelijken in de steden aan weerszijden van de grens,
6. vertegenwoordigers van burgers,
7. vertegenwoordigers van immigranten,
8. begeleiders van het projectproces buiten de respectievelijke stadsgrenzen in de betreffende nationale context.

8. Duurzaamheid van het project

Bijna één op de vijf inwoners van Münster en Almelo is migrant en zal in deze steden blijven. Deze mensen en hun kinderen evenals de stadsgemeenschappen waar zij terecht komen hebben een gezamenlijke toekomst, die moet worden voorbereid en vormgegeven. Daarmee is het thema „ integratie“ één van de meest actuele toekomstthema's. Het is de bedoeling met het beschreven project drie jaar lang in beide steden gewijzigde en nieuwe integratiestructuren incl. voorwaarden te scheppen. Een grote duurzaamheid kan worden verwacht, omdat het project mensen met een migratiegeschiedenis en autochtonen tot een sterkere onderlinge dialoog brengt dan de afzonderlijke maatregelen tot dusver konden.

Door de wetenschappelijke begeleiding worden positieve en negatieve ontwikkelingen van het project geanalyseerd en gedocumenteerd om uiteindelijk een duidelijk advies wat betreft actie en organisatie aan beide zijden van de grens en daarbuiten te kunnen geven.

Beide steden zijn voornemens het werk na het einde van het project voort te zetten. Daarmee zullen de resultaten van het project zich automatisch implementeren.

Er zijn resultaten te verwachten, die gelden voor de toepassing van een breder en duurzamer integratiewerk dan tot dusver,

in Nederland en Duitsland,

in een grote en een middelgrote stad,

in de landelijke en stedelijke ruimte.

Unterstützt durch/Mede mogelijke gemaakt door:

Ministerium für Wirtschaft,
Mittelstand und Energie
des Landes Nordrhein-Westfalen

provincie **Overijssel**

www.deutschland-nederland.eu

Het project "Ontwikkeling van een integratievisie en omzetting in de gemeenten Almelo en Münster" wordt in het kader van het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland van de Europese Unie met middelen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) financieel ondersteund. De nationale cofinanciering nemen het ministerie van Economische Zaken van de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de provincie Overijssel voor hun rekening. Het project wordt begeleidt door het programmamanagement bij de EUREGIO.